

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja:

v Ljubljani na dom dostavljen		v upravnistvu prejemani:	
celo leto	K 24—	celo leto	K 22—
pol leta	12—	pol leta	11—
četrť leta	6—	četrť leta	550
na mesec	2—	na mesec	190

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo: Knaflcova ulica št. 5, (v pritličju levo), telefon št. 34.

Izda se vsak dan svoje izvenredne dodatke in pravnike.

Inserati veljajo: peterostopna peti vrsta za enkrat po 14 vin., za dvakrat po 12 vin., za trikrat ali večkrat po 10 vin. Pri večjih insercijah po dogovoru. Upravnistvu naj se pošiljajo naročnine, reklamacije, inserati itd. to je administrativne stvari.

Povsemzna številka velja 10 vinarjev.

Na pismena naročila brez istodobne vpslatve naročnine se ne ozira. Narodna tiskarna telefon št. 88.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:		za Nemčijo:	
celo leto	K 25—	celo leto	K 28—
pol leta	13—	pol leta	14—
četrť leta	650	za Ameriko in vse druge dežele:	
na mesec	230	celo leto	K 30—

Vprašanjem glede inseratov naj se priloži za odgovor dopisnica ali znakč. Upravnistvo: Knaflcova ulica št. 5, (spodaj, dvorišče levo), telefon št. 85.

Zagovorniki draginje.

V kranjskem deželnem zboru so klerikaleci včeraj zavrgli predlog narodno - naprednih poslancev, naj dovoli vlada uvoz klavne živine in argentinskega mesa, da se tako odpo- more neznosni draginji. Vsi stanovi čutijo nastalo draginjo, po celi državi se je vnelo velikansko gibanje zo- per to draginjo, grme proti njej tudi nižjeverstnijski krščanski socijalci, a kranjski deželni zbor se je izrekel zoper pomoč proti draginji. Taki ljudski prijatelji klerikalci!

Vse to je najresnejša stvar, ki jo veliko energijo se zavzeli za korist prebivalstva. Njihovi sijajni govori so klerikalcem kar sapo zaprli. Tako temeljiti in neovrtni so bili ti govo- ri narodno - naprednih poslancev, da klerikalni poslanci absolutno nič pa- metnega niso mogli odgovoriti.

Ko bi klerikalci s svojim postop- njanjem varovali korist slo- venskega kmeta, bi nič ne rek- li. Toda slovenski kmet nima od na- stale draginje prav nobene koristi. Kmet čuti draginjo ravno tako, kakor mešan. Krščansko - socijalni kmetijski poslanec Pantz je neovrtno dokazal, da koristi draginja samo madžarskim, češkim in galiskim ve- leposesnikom, kmetkemu ljudstvu pa čisto nič.

Draginja je nastala, ker kmetje ne morejo vzgajati toliko živine, kakor bi je bilo treba. Dandanes je sploh v državi veliko manj živine, kakor je bilo nekdaj. Deloma v- sled tega, ker visoki gospodje kup-ajo kmetije, da napravijo iz njih lo- višča, deloma ker kmetje zapuščajo kmetije in beže pred svojimi blago- slovljenimi osrečevalci v mesta in deloma ker je konsum mesa tako na- rasel, da ga z domačo produkcijo sploh ni več mogoče pokriti.

Vsled nastale draginje mesa se je sploh vse podražilo in to podraže- nje čutijo vsi stanovi brez izjeme, tu- di kmet. Vladi pa je več na mošnjah madžarskih, galiskih in čeških ma- gnatov, kakor na ljudski koristi in zato neče ljudstvu pomagati proti te- mu oterutstvu.

Zdaj so se tudi kranjski kler- icalci izkazali kot zagovorniki draginje in pravi izdajalci

ljudskih interesov. Klerikalci se vladil prilizujejo, ki jim pomaga izvrševati njih sramotne naklepe, klerikalci leže pred vlado na trebuhu in da bi se ne zamerili visoki vladi, ki štiti bogate magnate, in si pridobi- bili njeno milostno naklonjenost, za- to so v deželnem zboru nastopili kot branitelji oterutstva in kr- vosesov, zato so vrgli pod mizo predlog narodno - naprednih poslanc- ev.

Dobro je, da se je zgodilo, zakaj klerikalci so s tem pokazali, da so brezvestni ljudski izdajalci, apostoli oterutstva in hlapei tujih koristi na škodo domačemu prebivalstvu. Zgo- dilo se je pa tudi, da bo po njihovi volji, zakaj gibanje zoper draginjo je tako močno, in velikansko v celi državi, da se bo naposled vlada vendar- le morala ukloniti, naj se še tako brani. Ne samo meščanske in delav- ske stranke, tudi velik del kmečkih poslancev je začel boj zoper dragin- jo in prej ali slej bodo vendar zma- gali. Klerikalcem, ki nosijo v dežel- nem zboru kranjskem zvonec, po ostane vžgan pečat ljudskih izdajalcev. Zlasti mestno prebivalstvo si bota zapomnilo.

Po zaključenju deželnega zbora istrskega.

Iz Trsta, 19. oktobra.

Potrnost italijanske »večine« istrskega deželnega zbora in njih za- plečnikov vsled energičnega nastopa slovenskih poslancev za pravo svoje- ga naroda in proti nezakonitemu po- stopanju deželnega glavarja, se jasno in glasno zveali v italijanskih li- stih, ki poročajo v dolgih člankih o slovenski obstrukciji in zaključenju deželnega zbora. — uspeh slovenske obstrukcije je Italijane tako frapiral, da kar zbegani iščejo besedi v opravi- čenje svoje in neopravičene po- stopanja slovenskih poslancev.

Italijanski — posebno »liberal- ni« in irredentistični listi na dolgo in široko, a pri tem hinavsko zavito iz obnem konfuzno popisujejo »pre- tirane« zahteve Slovanov in »popust- livost« Italijanov. Tarnajo in tožijo o slovenski »violenzii« (nasilnosti), s

katero je bilo onemogočeno »plodo- nosno delo« (pokritje deficita koper- ske razstave!) deželnega zbora.

Ali Italijani — tako se opravi- čujejo nadalje — se nismo smeli uda- ti pod nobenim pogojem, ker to, kar se je od nji zahtevalo, ne odgovarja pravičnim obstoječim razmeram! (Torej slovenski govori, interpelaci- je in zapisniki ne odgovarjajo pravi- čnim obstoječim razmeram v deže- li, ki je dve tretjini slovenska !!!) Piccolo pravi, da je po burnih dogo- dkih in slovenskih »nasilstvih« v Ko- pru nemogoče vsak kompromis s Slo- vani. — Pretrgane, da so vse vezi in sodili bodo volilci, na katere Italijani že apelirajo.

No, istrskim Slovanom te »pre- trgane vezi« med Italijani in njimi ne bodo delale prav nič — sivih las, kajti naše mnenje je, da so Hrvatoni in Slovincem Istre ravno razni »kompromisi« več škodovali, kakor koristili. Nasprotno pa — kakor se stvari razvijajo — bi bili Italijani po starem volilnem redu prav kmalu ob- toli bahavo poudarjano »večino«. — Zagovor pred volilci bo pa gotovo stokrat ložji slovenskim poslancem, kakor pa italijanskim. Slovani so za- htevali enakopravnost, ki odgovarja pravični obstoječim zakonom, ali Italijani niso hoteli o tem nič slišati, temveč so vkljub temu imeli predz- no čelo in hoteli izsiliti 50.000 kron- sko podporo falirani razstavi v Ko- pru, kjer se je Slovine samo žalilo in zaničevalo. To je že skrajno izzivanje in brezskupnost, ki je morala privedi do odpora! Ako bi slovenski poslan- ci ne bili preprečili tega predzredne po- skusa italijanskih fanatikov, da, po- tem bi bil njih zagovor pred volilci in narodom svojim malec — težek.

Italijanski poslanci so izdali na »svoje volilce« manifest, v katerem naznanjajo tem poslednjim, da je vla- da zaključila zasedanje deželnega zbora, ne da bi bil le-ta rešil le nekaj toliko silnega gradiva v korist istr- skega (seveda italijanskega) ljud- stva. — Temu koraku vlade da so krivi Slovani, ker so s svojo nasilno obstrukcijo preprečili in onemogoči- li »plodnosno« delovanje deželnega zbora in privedli do njega zaključ- nja. — Italijanski poslanci — tako pravi manifest — so »energичno« od- govorili in zavrnili slovenske preti- ranosti in prišlo je — ali ne po kriv-

di Italijanov (!!!) do popoinega kompromisnega preloma. In tako se odpira za istrsko ljudstvo nova doba — boj! Italijanski poslanci se ob- račajo do volilcev s klicem: Vi so- dite!

Tudi mi kličemo istrskemu ljud- stvu: Ti sodi! — Ako bi vsi volilci slovenske narodnosti v Istri znali in smeli soditi pravično in po svoji ve- sti, bi se italijanski malo časa več bahali s svojo večino. — Sicer pa ta- ko delajo s svojo »večino« zadnje eksperimente nadvladja in terorizma nad večino prebivalstva. — Ko bodo pa enkrat znali volilci pravično so- diti, potem pride za te teroriste — čr- ni petek. — Zavedni Slovenci naj pa do te sodbe volilcev pripomorejo vsak po svoji moči.

Portugalske grozovitosti.

Strašanske storije pripovedujejo klerikalni časopisi o grozovitostih, ki jih uganjajo svobodomiselnici na Portugalskem. Meni in nune kar koljejo in more, kakor so časih pa- peži klali, morili in žive sežigali naj- boljše može vseh narodov. Strašne so te storije, ki jih je zdaj brati v klerikalnih časopisih, tako strašne, da se fajmoštrm kar pelha, da po- stajajo farovski kuharice božjastne in podganam v faroskih kletih re- pi od groze odpadajo. Strahovite so te storije, imajo pa to posebno last- nost, da so — zlagane.

Saj je mogoče, da so pri revo- luciji v Lisabonu tudi kakega du- hovníka poslali na drugi svet. Kadar so ljudje besni, pač ne delajo posebno nežno z ljudmi, ki jih sovražijo. Ča- sih so se tudi kranjski kmetje pun- tati ne le proti grajščakom, nego tu- di proti samostanom in so ubili mar- sikakega duhovnika. Časih je bila v Zatični ali v Bistri prava redkost, če je kak menih naravne smrti umrl!

Mogoče je, da se je v prvem vi- boni tudi kak menih ubil. V revolu- ciji teče pač povsod kri in navadno kri tistih, ki jih ljudstvo sovraži.

Na Portugalskem so duhovniki ljudstvo izsesavali in zatirali. Ljud- stvo je umiralo lakote, duhovniki pa so kupičili milijone in milijone. Kra- ljeva rodbina je zapravljala državni denar, duhovščina pa je to početje

omogočala in ščitila. Kdo se bo ču- dil, da se je sčasoma porodilo nepo- pisno sovraštvo proti duhovščini. Ljudstvo je spoznalo, da so duhov- niki krivi vse nesreče prebivalstva in države, videlo je, kako nesramno žive ti ljudje in kako ljudstvo de- reje, videlo je, kako je tem duhov- nikom vera samo sredstvo, da si pol- nijo žepe in zatirajo prebivalstvo, in naravno je zopet, da se je ljudsko sovraštvo spremenilo v pravo bes- nost. Posledica tega je, da so repu- blikani, čim so pregnali kralja, iz- gnali tudi meni in nune.

Mogoče je, da so je v prvem vi- harju, ko so duhovniki streljali na ljudstvo in bombe metali na vo- jastvo, zgodil tudi kak uboj. Ali res- nica je, da še nobena revolucija nč bila tako malo krvava, kakor portu- galska. Naravnost nežno dela repu- blikanska vlada z menih in z nu- nami, bolj nežno, kakor so ti zaslu- žili z ozirom na njihove vnebovpijoče laži o grozovitostih v Lisabonu z na- menom, da obude pri svojih ljudeh usmiljenje in da bi s tem utrdili in zavarovali svojo moč tam, kjer jo še kaj imajo. Pomagalo jim to ne bo dosti, kvečjemu pri zabitih ljudeh. Kdor ima količjak soli v glavi, tisti bo rekel: brez vzroka ne izganjajo nikjer ljudi. Poštenim, spodobnim ljudem, naj bodo kar hočejo, ne bo nih- če nič žalega storil. Če si nakopije kak stan tako strašno sovraštvo, kakor so si ga nakopali duhovniki na Portugalskem, je tega gotovo le sam kriv.

Dnevne vesti.

+ Zmage pijani... V novome- ško - belokranjskem volilnem okraju je zmagal klerikalni kandidat. Kaj drugega ni nihče pričakoval. Narod- no - napredna stranka je to prav tako dobro vedela, kakor Gangl, ki se jo žrtvoval prevzemni kandidaturi. A v zvezi temu ne smemo klerikalcem njih sedanje norosti zaradi te zmage zameriti. Tresle so se jim hlače. Balj so se. Tako so se bali, da so poslali agitator ne le vse svoje duhovnike, nego še svoje poslance. En dan so imeli klerikalci več shodov, kakor naprednjaki ves čas volilnega giba- nja. A vendar je Gangl dobil četrti

LISTEK.

Mina.

Roman; spisal A. P. Rušic.
(Dalja.)
XXX.

»Niti na cesti nima človek miru pred to golaznijo,« je ježno mrmrala Pučanova, hiteča s torbico v roki na trg. Ravno kar je zagledala svetnika Orja, ki je potuhnjeno stopal za njo. Pozdravil jo je spoštljivo in se priliz- njeno nasmešnil. Toda predzrna Pu- canova je gledala v nasprotno stran ulice, kakor da ga ne vidi. Ta človek je že dolgo zalezoval Pučanovo, od- kar si je v kavarni dovolila z njim šalo. On je njene šale smatral res- nim in jo je neprestano nadlegoval na ulici. Pisal ji je celo pismo. Ona se je močno bala, da izve za vse to njegovo početje njen ljubosumni mož, zato se na svetnikove obljube ni ozirala in se ga je ogibala.

»Izvolite, kupiti jabolk!« je kri- cala krmežljava, debela branjevka med množico kupovalk.

»Prostor!« je evlil bosonog de- ček med ženskami porivajoč pred seboj vozček zelenjave.

Da se umakne zasledujočemu starcu se je vrnila Pučanova v vr- ste prodajalk in kupila nekaj zele- njave. Ko je šla potem na nasprotno stran ceste, je začela klicati svoje ime.

Mina je sedela v fujakerskem vozu.

»Zdrava!« je zaklicala vesela Pučanova, ugledavši svojo prijateljico. Voz se je ustavil. Mina je imela prepaden obraz; oblečena je bila v lepo višnjevo obleko, njen veliki modni slamnik je dobro pristajal njenemu gladkemu obrazu in njeni visoki, elegantni postavi.

Pučanova je prisledla in ko ste dami sedeli v dvodvojni kočiji, ji je Mina naglo pričela pripovedovati o Miroslavu.

»To je bil še otrok!« ji je segla Pučanova v besedo.

»No... da ali ne... sedaj je vseeno! Danes jutraj sem prišla z vlakom... Več, v Trstu sem sedaj! Hlalom sem v Višnjevo na obisk, kjer je moj Janko sedaj že močan de- ček. Govori in je jako ljub otrok. Pri zajtrku pogledam v časopise in čit- tam, da se je Miroslav danes ponoči obesil...«

»Ta otrok!« se je začudila Puča- nova in sklenila roki. Bila je prese- nečena.

Mina je še povedala, kako je pri- šel k njej, da ga je zapodila in da je razbil okno. Potem so ga zaprli. Kaj je bilo pozneje z njim, ni vedela in jo je časnikarska vest močno presenetila in užalostila. Mina se je razburje- na tresla in z robcem si je zakrila obraz.

Pučanova se je spominjala na Miroslava še kot otroka in se je sedaj nad njegovo smrtjo razjezila:

»Vsi so enaki... golazni!« je rekla. »Če se je obesil, dobro, pa se je. Tebi se taki eksmplari smilijo, meni pa nič!«

Mina je vzdihnila. Njej se je de- ček zasmilil in močno se je kesala svojega nedavnega dejanja. Bila je prepričana o njegovi ljubezni, ki jo je gojil napram nji in vsled tega se je čutila globoko prizadeto.

Pučanova pa je pripovedovala: »Več, čudne stvari se dogajajo. Naša nekdanja Nežika se je tudi omožila...«

»Omožila?« se je čudila Mina.

»Da, omožila se je babnica. Vzel jo je nek tovarniški delavec in kupila sta si zunaj mesta hišico. Oba hodita v tovarno in sta baje srečna. Zadnjič sem jo videla. Popravila se je in pokonci hodi...«

Mina se tej novici ni mogla dosti načuditi. Domislila se je živo nek- danjih dni.

»In kje je Katinka?« je vpraša- la, spominčva se na pijačo vdano rde- celasko.

»Ta je bolna in mislim, da bo kmalu dočakala konce. Jetika jo je popolnoma zdelala. Komaj se vlači, celo popoldne presedi na solcen. Ze- lo se mi smili, zakaj vkljub vsemu je bila dobra ženska...«

Mina se je spomnila njenega gorkega sočutja tedaj, ko je straho- petno pobegnul Trebar. Hvaležnost je bila v njenem srcu in poizvedovala je za njen naslov, da jo ob priliki obišče. Njen žalostni konec je močno

spominjal na Miroslava in rekla je s tihim glasom:

»O Bog, kako je žalostna zgodo- vina nekaterih ljudi!«

Obe dami ste se globoko zamisli- li in komaj opazili, da se je voz usta- vil pred mrtvašnico.

To je bilo golo, oskubljeno po- slopje in je nehoti spominjalo na smrt. Zabuhel mož jima je proti na- ptnini odklenil vrata. Vstopili ste v prostoren prostor s kamnitim tla- kom. Po sredi so stale kamnite mizam podobne plošče. Dve taki plošči ste bili prazni, ostale pa so bile pokrite z ravnimi in na zadnji plošči je brez ravnosti ležal Miroslav.

Zrak v mrtvašnici je bil kisel, namešan z voskom, ki je kapal od sveč.

Miroslav je ležal vznak. Lasje so mu v malih kodrih padali po bledem čelu. Oči je imel odprte in steklene, mrtvo se je oziral v strop. Obraz mu je bil zabuhel in začrnel. Mina se je ob pogledu nanj komaj zdržala na nogah. Bil je bos in ležal je tu nepre- mičeno, trdo, nerodno. Pogled nanj je bil za obe dami strašen in ubijajoč.

Mini so se nogi šibile, glavo je imela težko in prevzelo jo je neko novo tesno čustvo kot bi nosila na ramenih svine. Njena prestrašena, bojazni polna ustna so šepetala gor- ko molitev k Očetu, ki je v nebesih. Zle misli so jo kruto motile. »Umo- ril!« je mislila in začutila je solzo v očeh in se spomnila skupne vožnje z njim v Višnjevec. Sramovala se je

sama sebe in svoje ošabnosti ter mislila na vse mogoče, medtem ko ste se njeni ušnici še vedno mehanično premikali.

Pučanova je bila nevoljna in v njenem srcu ni bilo sočutja. Ogledo- vala je mrtvašnico in pristopila k sosednji rakvi. V rakvi je ležala sta- ra žena z zgubanim obrazom, trdo sklenjenimi očmi in s krvjo na ble- dli, osušeni usnicah. Hitro je zo- pet zagnila.

V drugi rakvi je ležala mlada ženska z novorojenim detetom. Žen- ska je imela groze poln izraz na obra- zu in je kazala svoje nagne zobe. Ta pogled je Pučanovo zelo ujezil. To je vendar lopovščina!« je mrmrala sama zase in šla dalje. Njene stopinje so glasno odmevale po kamnitem tlaku.

Pogledala je tudi v naslednjo rakev. Mož z razbitim čelom in s kr- vjo pod nosom je ležal v rakvi. Nje- gova ozka, spicasta brada je štrlela navpično navzgor. Z enim očesom je srpo gledal v Pučanovo. Nehoti se je umaknila temu pogledu smrti. Zrak je bil težak, ostuden. Dušilo jo je gr- lo in rekla je Mini:

»Žalostno je tu. Pojdi!«
Zunaj je sijalo solnce in lahek veter se je igral v zraku. Obe dami sta se zunaj globoko, hvaležni od- dahnili. Ko ste sedli v voz, ste zagle- dali prihajati z nasprotni strani sta- ro Leno, črno oblečeno in opirajočo se na palico. Njeno obličje je bilo sestavljeno iz same groze in noge sto-

del vseh oddanih glasov. Če se pomisli, da so se razmere od zadnje volitve, ko je bil Šuklje izvoljen skoro soglasno, premenile tako, da je Gangi dobil kar četrti del vseh oddanih glasov, potem smo s tem uspehom, če tudi je samo moralnega pomena lahko prav zadovoljni. Vsak četrti volilec v tem okraju je naprednjak. In to v okraju, kjer se je napredno gibanje šele začelo. Vsak četrti volilec je na napredni strani. Dasi je bila napredna agitacija v primeri s klerikalno le malenkostna, dasi so klerikaleci vpregli duhovnike v delo za svojega kandidata in izrabljali vso moč, kar je imela cerkev. Pa niti duhovski terorizem, niti poslanska agitacija niti denar niso mogli preprečiti, da je vsak četrti volilec ostal zvest narodno - napredni stranki in je kljubuje duhovskemu pritisku glasoval za Gangla. Vsak četrti volilec! Glasovi se samo štejejo. Ko bi se možgane tehtalo ali ko bi se uvaževala gospodarska veljava posameznih volilcev, bi bilo razmerje med Jarcem in Ganglom seveda vse drugačno, kajti po inteligenci in po gospodarski veljavi odtehtajo Ganglovi volilec Jarceve vsaj stokrat. Ti volileci, ki so glasovali za Gangla, reprezentirajo pamet in gospodarsko moč v novomeško - belokranjskem okraju, ti so jedro prebivalstva in ti pričajo, da nimajo klerikaleci prav nobene vzroke markirati nekako urno besno veselje. To veselje je komedija in prav nič drugega.

Deželni zbor kranjski. Dnevni red XIV. seje, dne 21. oktobra t. l., ob 10. dopoldne. 1. Naznanila deželnozborskega predsedstva. 2. Poročilo deželnega odbora, glede dovolitve višjih nego 20% priklad za cestne namene. 3. Ustno poročilo upravnega odseka: a) o nujnem predlogu g. poslance L. Lenarčiča in tovarišev glede izvolitve zastopnikov v deželni železniški svet; b) o nujnem predlogu g. poslance dr. Zajca in tovarišev glede reorganizacije e. kr. deželnega zdravstvenega sveta; c) o nujnem predlogu g. poslance Matjašiča in tovarišev v zadevi pomožne akcije za vinogradnike; d) o prošnji županstva občine Račna za razširjenje tamošnjih požiralnikov; e) o prošnji občine Dragutina za uravnavo potokov Turnišca, Nerajčice in Lahina; f) o prošnji občine Žilce pri Št. Vidu za zvišanje subvencije za preložitve ceste Begunje - Št. Vid; g) o prošnji katoliškega političnega društva za idrijski okraj radi prodaje čipk; h) o načrtu novega zakona o varstvu planinskega cvetja; i) o prošnji občine Mošnje za preložitve klanca na državni cesti od Piraišice do Malega Dobrega Polja. 4. Ustno poročilo imunitetnega odseka o dopisu e. kr. okrajnega sodišča na Vrhniki za izročitev g. deželnega poslance Lenarčiča. 5. Ustno poročilo upravnega odseka o načrtu novega cestnega zakona. 6. Ustno poročilo finančnega odseka: a) o računskem sklepu grškega zaklada za l. 1909; b) o računskem sklepu zaklada deželne prisilne delavnice za leto 1909; c) o prošnjah vodstva deželnega sirsotiča bar. Lichtenthurnove za podaljšanje ustanov, priznanje starostnih doklad svetnim učiteljem na zavodu in za stalno zvišanje letne dotacije; d) o prošnji Rozalije Perce, vdove po začasnem okrožnem zdravniku v Senožetah za zvišanje milostne pokojnine; e) o podporah nekaterim okrajno-cestnim odborom; f) o računskem sklepu bolnišnega, blazničnega, porodničnega in najdeniškega zaklada za leto 1909; g) o

se ji počasi, trudno prestopali. Brisala si je z robcem oči.

»Gospa Lena!«
Mina je hotela planiti z voza in jo objeti, toda Pučanovi se je mudilo domov in ker se je hotela izogniti vsakemu pretresujočemu prizoru, je ročno potegnila Mino nazaj na voz in velela pognati. Njo je ta nenavadni poset utrudil in ni se mogla otresti mrtvega moža, ki je z enim očesom gledal naravnost v njo. Mina je ihtela.

»Čemu jočeš?« je vprašala Pučanova, katero je mehko čustvo jezilo, skoro osorno. »Če ni mogel živeti, je njegova pravica, da umre!« Te besede je izpregovorila Pučanova s tako kategoričnim naglasom, da se je solza Mina nehote ozrla v njo.

Pučanova pa je nadaljevala:
»Kar je slabega, izgine, kar je dobrega, pa ostane. Ti si izkušena deklica. Veš, da tebe na tej žalostni dogodbi ne zadeva nič. Danes pa je vse tako urejeno, da zapade kazni, kdor zakrivi nesrečo. Nihče ne uide iz te naše kletke. Neumnost je, skrivati se; nihče ne uide! Zato obraz po nosno kvišku, oči odprte in naprej!«

Slončeva na mehkem ozadju, izvijajoče zračne mase ljudi, je bila Pučanova ta hip podobna triumfatorju, ki se vozi skozi gnečo ljudi. Bila je nase ponosna.

»Ti bi morala biti doktor!« je rekla pri slovesu Mina Pučanovi prepričevalno. Prisrčno je bilo njuno slovo.

(Dalje prihodnjik.)

pravnostja stroškov za cespionje kot po drži; h) o računskem sklepu gledališkega zaklada za leto 1909.

»Skalaš« se še namerava. Vsakdo se še spominja brezobraznega in nečuvnega terorizma, s katerim so »Skalaši« delali na razpust občinskega sveta; vsakdo se še spominja, kako so ti ljudje vpili: »mi smo zmagali,« ko se je zgodilo, na kar so delali; vsakdo se še spominja, kako so potem alepli javnost, da bodo nove volitve v par tednih. Zdaj se je izkazalo, kako prav smo imeli ml, ko smo svariili pred tem početjem. Zdaj imamo na vratu vladnega komisarja, ki je vpeljal dvojezičnost prej samoslovenskih uradnih razglasov. Vlada je z brezprimerno naglostjo sankcionirala novi statut in tudi tiste določbe, ki jih prej ni hotela odobriti, za katere pa se je zdaj odločila, da bi kaznovala Ljubljano, in če mogoče iztrgala naprednjakom mestno gospodarstvo iz rok; še najmanj šest mesecev bo vladni komisar gospodaril na rotovžu, in lahko si je misliti, kako bo vodil volitve, da uredniški vladne želje in vladna upanja. To je sad in delo kričavih in puhlojavnih »Skalašev«, a ti ljudje imajo zdaj še pogum, da nekaj zabavljajo v svojem jetičnem glasilu, ki sploh samo izhaja, ker ima učiteljsko tiskovno društvo neverjetni pogum, da dosledno prezira in tepta svoja društvena pravila. »Skalaši« naj bodo le lepo skromni, kajti ljubljanski prebivalstvo ve, kaj so mu nakopali in jih je, to nam lahko verjamejo, do grla sito.

Klerikaleci so Drago na Kočevskem Nemcem prodali. Občinski volilni red za Kranjsko, avstrijska specialiteta, je sankcioniran. Glede volilne pravice tistih oseb, katere plačujejo občinskimi dokladom podvržen davek, a ne stanujejo v občini, je določil prvotni in tudi popravljeni načrt deželnega odbora, da se sprejme taki davkoplačevalci le tedaj v imenik volilcev, ako plačajo v tej občini nad 4 krome dokladom podvrženega direktnega davka. Na predlog velenčnega prof. Jarca je večina deželnega zbora črtala to določbo. Vsi tedaj bodo osebe (moški in ženske), ki nimajo nikakega interesa na občini, v kateri ne stanujejo, volili tamkaj v II. in III. razredu, tedaj dvakrat, ako tudi plačajo samo en vinar zemljiškega davka. Do sedaj smo imeli privilegirane, častne občane in viriliste, po novem zakonu dobimo privilegirane fiekarje. — V Dragi voli okoli 70 nemških posestnikov iz Mozlja, kateri imajo gozde v draški občini ter hodijo do 10 ur daleč na volišče v Drago. Ti volileci odločujejo o usodi občine. Po prvotnem načrtu zakona bi bili odpadli. Klerikaleci je pač ljubši in Nemec, kakor sto naprednih Slovencev. Njihov namen je bil, nekaterim občanom vzeti napredna zastopstva, narodnost jim je postranska stvar.

Ministrstvo nauka, ki je v rokah grofa Stürgkha, je zavrglo pritožbo slovenskih občin zoper ustanovitev nemške šole v Hrastniku. To je bilo pričakovati, ker vrana vrani oči ne izključuje. Trdno se pa zanašamo, da se občine pritožijo še na upravno sodišče. Kako hudiča bi bilo to vendar mogoče, dočim se Slovenci v Trstu, na Muti in drugod brez uspeha bore za šole? Kaj ima pet hrastniških pritepenih nemčurjev več pravice ko tisoči tržaških Slovencev ali dunajskih Čehov? Zlasti Trboveljci pač ne bodo zapustili Hrastničanov, saj se njim obeta isto kot je v Hrastniku...

Popravek. V poročilu iz deželnega zbora naj se v govoru poslance Višnjikarja namesto: »V Ljubljani je pet odstotkov prebivalstva, ki trpi vsled draginje« — čita: »V Ljubljani je komaj pet odstotkov prebivalstva, ki ne trpi vsled draginje.

Mestna občina ljubljanska za uvoz argentinskega mesa. Mestna občina ljubljanska se je začela resno baviti z vprašanjem glede uvoza argentinskega mesa. Gospod vladni komisar pl. Laschan je vsled tega poslal tukajšnjega tržnega nadzornika g. Ribnikarja v Trst proučevati to zadevo, da se pridobi tudi za Ljubljano neka množina argentinskega mesa.

Županska volitev v Kranju. Dne 18. oktobra si je volil novi občinski odbor v Kranju župana. Izvoljen je bil trgovec in posestnik gosp. Ferdinand Polak z 19 glasovi; en glas je dobil dr. V. Štempihar. Svetniki so: Fran Krenner, Vinko Majdič, deželni poslanec Ciril Pire in dr. V. Štempihar.

Te ženske. Natakaraica Ivana Čenič iz Sele, uslužbenica pri hotelirju Globočniku v Trzinu je imela že delj časa ljubavno znanje s tovarnarjevim sinom Alfonzom Mallyjem. Dne 9. t. m. sta se zaljubljena v gostilniški sobi nekaj sprla, kar je imelo za posledico, da se je hotel Mally vpričo svoje izvoljenke ustreliti. Pogumno dekle je pa svojemu ljubimecu iztrgalo revolver iz rok. Dne 17. t. m. ob pol 12. dopoldne je bil Mally zadnjič pri svoji ljubici. V gostilni je pa

istočnomo stopil mesaraki pomočnik Jožef Godnov, ki je našel natakaraico sedlečo in zelo zamišljeno. Naročil je piva in ker je ni bilo dolgo a pijačo, pogledal je na njo. V tem pa čuje dva strela na dvorišču in tu vidi na tleh ležati s revolverjem poleg sebe mlađio natakaraico. Ustrelila se je v desno senco. Nesrečnica je drugi dan umrla.

Iz Mokronoga. V najkrajšem času zadene naš trg bridka inguba, ko se poslovi od Mokronoga dični starosta telovadnega društva »Sokole«, bivši predsednik podružnice »Družbe sv. Cirila in Metoda« ter večletni odbornik bralnega društva. Veseli in zadovoljni si nekateri manjši roke, ker se bodo iznebili krepkega značaja, požrtvovalnega delavca na narodnem polju in neustrašnega borilca za resnico in pravico. Toda ostal bo naš, posvetil bo drugje svojo moč in svoje roke za svet, reč ter stopal na prste onim, ki negujejo to, česar ni pričakovati nobenega sadu, kar je že v brsti pričelo giniti. Šest let je bil v Mokronogu, zdaj pa se posavlja. Vsekakor kliče dolžnost in čut hvalečnosti, da izrazi svoje simpatije gospodu sodniku Zwitterju ob odhodu za njegovo marljivo delovanje. Telovadno društvo »Sokole«, podružnica družbe Cirila in Metoda priredi mu dne 23. t. m. v nedeljo, ob pol 8. zvečer, odhodnico v gostilniških prostorih »Pri stari pošti« (ig. Majcen). Vsi tržani in okoličani se na ta večer kar najljubše vabijo, in prepičani smo: kdor »Sokole«, kdor naprednega duha, komur hvaležnost v srcu — v nedeljo na svidenje! Na zdar!

Vlak povozil. Iz Slov. Bistrice poročajo: Železniški delavec Pin-tar je v ponedeljek po odhodu vlaka, ki gre ob pol 9. zvečer proti Celju, našel na progi kakih 30 do 40 let starega delavca mrtvega na železniškem tiru. Zandarmerija je takoj prišla. Ni mogla pa konstatirati, kdo je mrtvec in če se je dogodila nesreča ali pa samomor. Pri ponesrečenec so našli srebrno uro in 12 vinarjev denarja.

Iz revolverjev so streljali. Iz Sevnice poročajo: 15. t. m. zvečer so se oborožili kmečki fantje: Franc Velenjak, Mihael Sepec, Štefan Jurman z nabasanimi revolverji. Jožef Požar pa z drikeljem. Zbrali so se na Vrhu pri Sevnici ter šli po polnoči k ograji posestnika Antona Jagriča. Tam so začeli streljati proti spalnici Jagričevi in pa na Antona Jagriča ml. in Janeza Zidanica s Pirnegega brega, ki sta stala za kletjo. Pet krogel se je zarilo v zid tik pod oknom spalnice, ena pa v zid kleti. V sobi je spala posestnikova hči Marija, in sicer tik pri oknu. Le slučaj je bil, da je ni zadela kaka krogla. Zoper fante so uvedli kazensko postopanje.

Poročil se je včeraj v Ormožu g. Ivan Prekoršek, potovalni učitelj družbe sv. Cirila in Metoda, z gđe. Bogdano Žizick, hčerko okrajnega načelnika in zdravnika g. dr. Žizka.

Ponarejevalec poštnohranišnih knjižic prijet. Iz Judenburga poročajo: Poročali smo, da je grško poštno ravnateljstvo naprosilo štajersko namestništvo, naj izsledi nekoga moža, ki je poštno hranilnico oškodoval s tem, da je ponarejal poštno-hranišne knjižice, za velike svote. Pri več poštah uradih je izvršil goljufije s tem, da je knjižice ponaredil ter dvignil denar. Končno so vendar prijeli tega človeka, ki je v treh kronovinah izvrševal svoje goljufije. Prijeli so ga v Tamswegu na Solnograškem. Imenuje se Franc Baumgartner, ki je s svojo ženo in tremi otroci okoli potoval in goljufal razne poštne urade. Oddali so ga deželnemu sodišču v Solnogradu. Baumgartner je priznal svoje goljufije.

Dva otroka zgorela. Pri Sv. Barbari v ptujskem okraju sta pogoreli dve viničarni, in sicer Fürstova iz Ptuja in župnijska. Fürstovemu viničarju sta zgorela dva otroka v starosti 2 in 5 let. Zgorela je tudi svinja, vredna čez 80 K, ter živež in obleka. Župnijskemu viničarju je zgorelo 50 K denarja, obleka in trije hektolitri rži. Zažgal je najbrž petletni otrok, ki je zgorel.

Otrok zgorel. Stireletna hčerka Ana, posestnice Anre Grilove v Gross-Salzu pri Kalsdorfu, je prišla v ponedeljek, ko je šla njena mati za par minut iz kuhinje, približno ognjišču. Iskra, ki je skočila iz ognjišča, je zažgala otroku obleko. Ko je prišla mati na otrokovo vpitje v kuhinjo, je bila hčerka že vsa v ognju. Prestrašena mati je takoj strgala otroku obleko raz telo, vendar je bila ta pomoč prepozna. Otrok je bil tako zelo opečen, da je drugi dan umrl.

Samomor. Včeraj popoldne se je v gozdu grofa Goessa blizu Gradaec ustrelil 38letni, oženjeni poštni sluga, Jožef Staudinger, iz Maribora. Bil je v graški bolnici, iz katere so ga odpustili 12. t. m. Zadnji čas je bival pri svojih sorodnikih.

Roparaki napad. Iz Beljaka poročajo: 16. t. m. proti sedmi uri zvečer se je vračal penzionist Peter Findig proti domu, kar ga napade nek lopov ter zahteva od njega uro in pa denar. Findig, star in slabotem mož, mu je brez obotavljanja izročil uro in denar, katerega je bilo 98 vinarjev. Te vinarje mu je ropar velikodušno vrnil, uro in pa nož je vzej s seboj. Roparja je pozneje policija zasledila in aretirala. Imenuje se Vit Doker in je z Ogrskega doma.

Ignani portugalski redovi osrečijo Gorliško. Kakor poročajo gorški listi, je baron Lazzarini prodal svoje posestvo Grahovo nekemu italijanskemu duhovniku, ki nastopa kot posredovalec za neko francosko kongregacijo. Kongregacija baje namerava naseliti na tem posestvu redovnike, katere so izgnali iz Portugalske. Treba bo vendarle napraviti na naših mejah zadostne veterinarske varstvene odredbe ali pa kupiti par vagonov »Zacherlinac«.

»Vzgojeslovje« za učiteljskega piše g. Viktor Bežek, ravnatelj e. k. moškega učiteljskega v Gorici.

Brezobzirne šikane tržaških magistratovcev nasproti Slovincem. V ulici Caserma v Trstu se od septembra sem nahaja slovenska knjigarna g. Gorenjca, ki je seveda italijanskim fanatikom trn v peti. Že sredi septembra je zaposlil g. Gorenjca na magistratu za dovoljenje, da sme razobesiti nad svojo trgovino slovenski napis; prošnji je priložil obenem skico. Ali do danes je zaman čakal na rešitev in se izrazil, da razobesi napis brez dovoljenja, ker odgovarja predpisom. Ali mestni magistrat je poslal takoj pred Gorenjčovo trgovino municipalne pandurje, ki so siloma zabranili pritrčiti ta napis nad knjigarno ter izjavili, da, ako poskušajo razobesiti napis, ga bodo oni konfiscirali. Pandurji čuvajo noč in dan okoli prodajalne. Kmalu na to je bil g. Gorenjcu izročen odlok mestnega magistrata, v katerem se mu prepoveduje razobešanje zaprosenega napisa, ker isti ne odgovarja estetiki (!!!) (seveda, ker je slovenski!). Gospod Gorenjec je seveda proti temu, jasno nezakonitemu ukrepu magistratnih fanatikov, vložil protest na mestniški svetnik, in gotovi smo, da se bo v kratkem bleščal lep samoslovenski napis nad Gorenjčovo trgovino.

Morilec neodgovoren za svoj čin! Kakor smo tudi mi svoj čas poročali, so našli 13. marca t. l. poleg tržaške mestne klavnice pri Sv. Sabi 20letnega mladeniča Friderika Abrama iz Trsta umorjenega. Policija je takoj izsledila morileca, nekega Martina Braico, 29 let starega, ki je bil prijatelj Abramov in je naposled grozni čin tudi priznal. Ali že ob času zasliševanja je napravljalo vedenje Braicevo vtisk, kakor da ni normalen in isto se je ponavljalo v preiskovalnem zaporu. Pozvani psihijatri so ga opazovali in končno izdali parere, v katerem izjavljajo, da Braico ni odgovoren za storjeni morilski čin. Na podlagi te zdravniške izjave so ga izpustili iz preiskovalnega zapora na svobodo.

Poštna vest. Poletni poštni in brzojavni urad v morskem kopališču Sesljan se zaključil s 15. oktobrom.

Ameriške novice. Slovenec tožen radi dvojeznstva. Lansko leto meseca avgusta se je v Jolietu civilno poročil neki »Tony Molek« z neko »Rosie Sin«. Kmalu pa se je dognalo, da je pravo ime Moleka Anton Ajdnik in pravo ime Rosie Sin Rozalija Molek. Dognalo se je pa tudi, da je Ajdnik že enkrat poročen in da njegova prva žena še živi. Zaradi tega so Ajdnika zaprli: Ajdnik se izgovarja, da se je zato oženil, ker njegova žena, s katero ima tri otroke, neče iti za njim v Ameriko. Anton Ajdnik pride v kratkem pred potratno sodišče. Ajdnik je star 30 let, doma v Beli cerkvi na Dolenjskem. — Neznani Slovenec umrl. V bolnišnici Rock Springs, Wyo. je umrl neki Ivan Masar ali Maeser ali Mason ali s podobnim imenom. V bolnišnico je bil pripeljan že nezvesten. V nezvesti je izgovarjal ime »Zagorje«.

Identitete utopljenece, katerega so dne 14. t. m. potegnili na Selu iz Ljubljane, še sedaj niso dognali. Truplo je moralo biti v vodi že kakih 8 dni, ter je 1 m 64 cm veliko. Utopljence bi imel biti star okoli 50 let, ter je, po obleki sodeč pripadal delavskemu stanu. Imel je rjave, kratke lase, brke pa rdečkaste in precej močne. Obleden je bil v temnozelenu suknjič in telovnik, črne cagaste hlače in dvojne spodnje hlače in sicer so bile ene modre in bele, druge pa bele in rdeče. Obut je bil v čevlje na zadrgo. Pri njemu niso našli drugega, kakor listek z napisom Jakob Gredolšek. Komur bi bilo o utopljenec kaj znanega, naj to sporoči mestni policiji ljubljanski ali pa orožništvu v Vodmatu.

Gramofon izgoljufal. Pred nekaj časom je pripeljal v popravo k nekemu prodajalcu gramofonov nek

okoli 40 let star, neznan človek, ki je rekel, da je gostilničar Ivan Temelj iz Doba. Ker mu je trgovce dejal, da se gramofon ne da več popraviti, sta sklenila kupčijo za novega in sicer za 300 K. Pogodila sta se, da bode gostilničar za gramofon plačeval po 10 K na mesec. Gramofon je trgovec oddal neki ženski na dvorišču pri »Figovecu«, a od tedaj ni po njem, kakor tudi po dozdavnem gostilničarju nobenega sledu več. Zadeva je nazznanjena oblasti.

S ceste. Včeraj popoldne je nek izvozeček po Krakovskem nasipu tako naglo peljal, da je, ko je zavil v Krakovsko ulico, z vozom zadel sedemletnega Bogomirja Grileca, ga podrl, ter na glavi in levi nogi znatno telesno poškodoval. — Nek drug izvozeček je pa vozil po Trnovskem pristanu tako neprevidno, da je zadel v sprežen voz Marije Krizmanove, ter ji pri tem strl oče, potrgal konjsko termenjo, razlil do 30 litrov mleka in pokvaril več posode za mleko. — Krizmanova ima 44 K škode.

Policija je danes zjutraj aretirala na Rakovi jelši tri, tujemu metju zelo nevarne individue, ter an kot postopake izročila sodišču.

Delavsko gibanje. Včeraj se je z žužnega kolodvora odpeloval v Ameriko 9 Hrvatov. V Kormin je odšlo 13 Lahov, v Zagreb se je pa vrnilo 10 Hrvatov.

Izgubil je gimnazijec Jožef Čerence srebrno žepno uro z verzičco.

Slovenska Filharmonija sodeluje jutri pri večernih predstavah Elektroradiografa »Ideal« od 6. do 10. v hotelu pri »Maliču«.

Narodna obramba.

Mlad prijatelj Ciril - Metodove družbe. Rajko Kiauta iz Planine, sedaj učence v Gorici, je izročil za C. M. družbo lepo zbirko znamk. Srčna hvala!

Društvena naznanila.

Narodna čitalnica v Hrastniku je zborovala preteklo nedeljo. Koncem poletja, ko je vedno najmanj članov, jih je štela 134, knjig je izposodila 6559 (v treh letih obstanka 16.728), a časopisov 3641 (v treh letih 10.775). Odbor se je volil, razum matih prememb, stari. Pred zborovanjem je izborni predaval dr. Schwab iz Celja o »ustni higijeni«, za kar mu gre najtoplejša zahvala.

Akademsko društvo slovenskih veterinarjev na Dunaju bo imelo prvi redni občni zbor v petek, 21. t. m. v restavraciji »Zum grünen Tor« (prej Nowak) III. Hauptstrasse 45, ob 8. zvečer.

Akad. društvo slov. agronomov »Kras« na Dunaju javlja, da priredi svoj prvi redni občni zbor dne 22. t. m. ob 8. uri zvečer, v restavraciji »Franka« XVIII. Gentz - Gasse 70.

Slov. akad. društvo »Adrija« v Pragi priredi v soboto, 22. t. m. »U Kuhiho ok« I. redni občni zbor z običajnim sporedom.

Slovanski jug.

— **Jugoslovanska Enciklopedija.** Predsednik Jugoslov. Akademije v Zagrebu, Tadija Smičiklas se mudi te dni v Sarajevu, da pridobi tam sotrudnike za Bosno in Hercegovino.

— **Vrazovo slavlje v Zagrebu.** Dne 26. in 27. nov. priredi društvo »Braća hrv. Zmaja« Vrazovo svečanost v Zagrebu in sicer v zvezi z gledališčem, ki bo takrat obhajalo svojo petdesetletnico. Dne 25. nov. 1860. so bili namreč nemški igralci (po padcu Bachovega absolutizma) natirani z zagrebske pozornice in od takrat ima Zagreb stalno hrv. gledališče. Slavnost se bo vršila po tem sporedu: 1. Dne 26. nov. Vrazova akademija v mestni dvorani. 2. Dne 27. nov. dopoldne odkritje spominske plošče na hiši, kjer je umrl Vraz. 3. Istega dne popoldne svečana predstava v gledališču (Zrinjski). 4. Zvečer predstava v gledališču (ad hoc sestavljen Ogri-zovićev prolog in nek ilirski komad). Na slavnost bodo pozvana vsa gledališča slovenskega juga.

— **Razveljavljenje mandata zagrebskega občinskega svetnika.** Zagrebski mestni statut ima določbo, ki pravi: »Vsak občinski svetnik, ki ne pride na sejo k volitvi župana, izgubi svoj mandat in zapade globi od 50 do 200 kron. Razveljavljenje mandata izreče mestni občinski svet v izredni seji brez ozira na število prisotnih občinskih svetnikov.« Pri seji, na kateri je bil izvoljen sedanji župan, ni bil navzoč obč. svetnik Fr. Hrustić, ki pripada frankovski stranki. O tej stvari je 3. t. m. interpeliral obč. svet. dr. Mazzura, na kar je župan Janko Holjac sklical pretekli torek izredno sejo občinskega sveta, na kateri se je razpravljalo o Hrustićevi aferi. Po daljši debati, ki so se je udeležili zlasti Hrustićevi somišljeniki, je občinski svet z vsemi proti 4 glasovom sklenil, da je treba izvesti zakonsko določbo, ter proglasil, da je obč. svet. Fran Hrustić izgubil mandat in da se ga kaznuje z globo

v znesku 50 kron. — Zakonaka doleba, ki smo jo gori navedli, je brez dvoma reakcionarna in zastarela, zato se naravnost čudimo, da je zagrebški občinski svet, ki hoče vendar biti moderen, jel izvajati to zastarelo zakonito določbo, ki nima absolutno prav nobenega smisla.

— Upor kmetov v Bosni. Poročali smo že, da se hrvaški in srbski kmetje v Bosni upirajo nadalje plačevati desetino mohamedanskim begom. To gibanje se vedno bolj širi in pridobiva vedno bolj revolucionaren značaj. V Cazinskem okraju so uporni kmetje napadli veleposestnika Beširović-bega ter ga tako pretepli, da je na dobljenih poškodbah umrl. V Agićih pri Derventi so uporniki zapalili skladišče sena posestniku Avdulraefendiću. V prujavarskem okraju so kmetje zažgali vsa poslopja nekemu tamkajšnjemu veleposestniku. Anarhija se tako širi, da je oblast v Derventi oborožila mohamedance s puškami, da si branijo življenje.

— Darilo srbskega kralja. V spomin na poset, ki ga je napravil kralj Peter ob priliki svojega bivanja v Carigradu ekumenskemu patrijarhu Joahimu, je dvorni maršal srbski naročil na Dunaju zlat križ v vrednosti 40.000 kron. Čim bo ta križ izgotovljen, ga v imenu kralja Petra izroči patrijarhu srbski poslanik v Carigradu Nenadović.

— Umetniška razstava v Belgradu. Društvo srbskih umetnikov »Lada« priredi umetniško razstavo v Šoli pri Saborni cerkvi. Razstava se odpre 28. t. m. in bo trajala do 28. novembra.

— Za begunce iz Turčije, ki v vedno večjem številu prihajajo v Črno goro, se je osnoval na Cetinju poseben odbor, ki si je nadel nalogo, da nabira prostovoljne darove za te reveže. Odbor priobčuje oklic v Glasu Crnogore, v katerem poroča, da so ostale Slovane, naj se z darovi spominjajo trpečih bratov, ki so radi srbskih nasilstev morali zapustiti svoje domače ognjišče.

Napad na banko v Sofiji. O napadu na banko Izrael v Sofiji smo poročali. Enega izmed roparjev, ki je ustrelil stražnika in bančnega slugo, so na mestu prijeli. Sedaj je policija aretirala še pet drugih oseb, ki so v zvezi z onim napadom na banko. Hišna preiskava pri teh je dognala, da vsi pripadajo tajni anarhistični organizaciji. Tudi pri morilec Penkovu so našli množico ruskih in bolgarskih brošur anarhistične vsebine. Iz zaplenjene korespondence pri aretovanem se je dognalo, da so imeli zveze tudi z anarhisti v provinci. V kolikor so imena teh znana, bodo vsi prijeti in zaprti.

Izpred sodišča.

Kazenske obravnave pred deželnim sodiščem.

Trije navihanci. Brezposelni Jernej Ambrozič in njegova sestra Marija, oba bivajoča v Krnici, sta sklenila, opehariti vsled alkohola zelo propalega starega Miklavža Arha, užitkarja v Zgor. Grabnu. Obdolženec sta izvedela, da je Arh dvignil iz hranilnice 500 K; od tega denarja je nekaj porabil, ostalo mu je še 385 K. Dne 6. avgusta je prišel Jernej Ambrozič s svojo sestro v Arhovo stanovanje. Arh je bil nekoliko pijan, ter se je jel takoj Mariji Ambrozič dobiti. Obljubil ji je več denarja, ki ga ima spravljene v skrinji, ako mu dovoli uživati že davno pozabljeno mladostno srečo. Ker sta bila Marija Ambrozič in stari Arh pijana, sta kmalu zaspala. To priložilo je porabil Jernej Ambrozič, da je vzel iz skrinje ves denar, t. j. 385 K. Na pot domov je pokazal sestri cekin, ni pa povedal, kje ga je dobil, vendar je kmalu slutila, da je brat Arha okradel. O tem dogodku so kmalu izvedeli orožniki. Prijeli so Jerneja Ambroziča, ker so se njegovi veliki izdatki sumljivi zdeli. Sestra je po bratovem nasvetu orožnikom rekla, da je to njen denar, katerega ji je dal za nakup bale njen ženini Anton Kopač, tovarniški delavec na Javorniku. Orožniki so odvzeli 54 K, katere so našli pri Jerneju in naročili Kopaču, naj pride sam na orožniško postajo po denar. Marija Ambrozič se je še tisto noč s svojim bratom peljala z izvoščekom h Kopaču, kateremu sta celo zadevo pojasnila, ter ga pozvala, naj gre drugi dan k orožnikom po 54 K. Marija Ambrozič mu je za to takoj dala 4 K. Kopač je šel res drugi dan na orožniško postajo po denar, katerega so mu orožniki tudi izročili. Ko je Mariji Ambrozič ta denar izročil, dala mu je še 10 K. Sodišče je obsodilo Marijo in Jerneja vsakega na sedem mesecev ječe, Antona Kopača pa na 14 dni zapore.

Soseda pretepel. Štefan Dolgan, posestnik v Kočah, je bil jezen na svojega soseda in sorodnika Franceta Kernela, ker je mislil, da je on kriv, da je moral vsled ukaza županstva odstraniti neko stranišče. Dne 17. julija t. l. je našel Kernela v Zigmantovi krčmi. Po kratkem prepiru ga je

udaril s stolom po glavi, in ko je hotel Dolgan Kernela zopet udariti, prestopel mu je udarec s levo roko. Udarec je bil tako močan, da je Dolganu zlomil roko. Obdolženec se zagovarja, da je to storil v pijanosti. Obsojen je bil na šest mesecev ječe.

Tri tatvine izvršil v eni noči. Ze štirikrat zaradi tatvine kaznovani Ivan Leskovec z Vrhnike je pri oknu čumnate bajtarice Viktorije Rigler v Cerknici vtrl šipo, odprl okno, potem pa zlezal v čumnato. Tu je odprl skrinjo, ter vzel iz nje 473 K 60 vin, in srebrno uro z verižico. Ker se mu je ta tatvina tako dobro posrečila, izmaknil je takoj potem žagarju Ivanu Grdini obleko, čevlje, dežnik in še nekaj drugih reči. Z vsem tem pa še ni bil zadovoljen, marveč se je vtihotapil v stanovanje Francea Prudiča in mu pokradel nekaj drobnarij iz suknjice. Prejšnji večer je pa peljal Andreja Obrezo in Matijo Miveca, vžitarja v Gnezdovo gostilno v Dol. Jezero. Dajal je za vino, da je vse teklo od miz. Ko je bilo treba plačati, je Leskovec izginil. Ostala dva sta morala zapitek v znesku 6 K sama poravnati. Sodišče je nevarnega tatu obsodilo na dve in pol leta težke ječe.

Napad z nožem. Kajzarjev sin Janez Pogačnik iz Jamnika se je nekaj sporekel s fantom Andrejem Mohoričem pred Frakeljnovo gostilno. Brez vsakega povičja je Pogačnik z odprtim nožem sunil Mohoriča v levo stran prsi in ga nevarno poškodoval. Obdolženec, ki dejanja ne taji, je bil obsojen na tri mesece težke ječe.

Stari in mladi. 70 let stari Janez Zupan, posestnik v Spod. Lipnici ni hotel izročiti posestva svojemu sinu Francetu, kar je tega zelo jezilo. Ko je nekoč oče rabil domačega vola, se je sin temu uprl in da bi dal duška svoji nevolji, je vrzel očeta na tla in ga nekaj oboral. Obsojen je bil zato na en teden zapore.

Spor zaradi pričevanja pred sodiščem. Delavec Jakob Petrič je bil jezen na žagarja Janeza Pirnata, ker je ta pri okrajnem sodišču zanj neugodno pričal. Še tisto dopoldne ga je iskal po gostilnah v Starem trgu in grozil, da ga bo ubil, da mora biti eden izmed njiju mrtev, da ga bode šel iskat s sekuro na seno itd. Našel ga je potem na žagi ter vrzel blizu 6 kg težak kamen proti njemu. Pirnat se je izognil, da ga kamen ni zadel. Potem je Petrič naskočil Pirnata z nožem, a ta ga je pahnil od sebe, da je padel, medtem ga je Petrič vgriznil v desni mezinec. Pirnat se je svojega nasprotnika tako bal, da se ni upal tisti dan delati na žagi. Petrič je bil obsojen na dva meseca težke ječe.

Zaradi »fucanja«. Jožef Trpine, kovaški pomočnik na Mlinem, je na cesti z nekim dečkom za denar »fucal«. Ker so mimoidoči zaradi tega godrnjali ter ga je tamošnji stražnik opozoril, da naj neha z igrjo. Trpine je zbežal v čoln in od tam stražnika zmerjal. Ko mu je ta zaukazal, da mora iti z njim, ga je večkrat sunil v prsi in na levi roki poškodoval, kar sam priznava. Priznava pa tudi, da je zakrivil hudodelstvo oskrumbe pri neki 10letni deklici. Obsojen je bil na sedem mesecev težke ječe.

Kdaj ga bode pamet srečala. Glavnikar Janez Jesenovec v Škofji Loki je sicer oženjen, a se vendar rad pretepa in v fantovski družbi zdražbe dela. Tako je o priliki plesne veselice na Štemarjih nastala rabuka med fanti. Jesenovec ni dala žilica miru, da bi se ne umešal. Pri tem je zabodel Antona Hafnerja v levo ramo, fanta Antona Šinka je pa po glavi udaril, fanta Antona Štruklja, ki je pri tem pomirjevalno posređoval, je opetovano z nožem v trebuh sunil in ga nevarno poškodoval. Tudi posestniku Jožefu Hafnerju in brivcu Milanu Hertzu ni prizanesel; prvega je udaril po obrazu, drugega pa po glavi ter ga sunil v prsi, da je padel. Obdolženec pravi, da je bil popolnoma pijan. Obsojen je bil na osem mesecev težke ječe.

Nagajivi fantje. Fantje Ferdinand Jenko, slikar iz Zapuž, delavec Jare in mizarski pomočnik Janez Pokorn, oba iz Dravlj, so prišli pozno na večer pod kuhinjsko okno Marije Golar, pri kateri je stanovalo več delavcev, ki so v kuhinji pili. Eden je drezal s palico skozi okno, druga dva sta metala pesek v kuhinjo. Alojzij Ribič in tovariši so šli pred kuhinjo gledat, kaj da je. Komaj pa je stopil Ribič ven, so ga zunaj stojеči fantje napadli in pretepli. Zadolbil je vbojino na levi strani prsi. Izkazalo se je, da sta bila pri tem glavna krivca Jenko in Pokorn, ki sta bila vsak na tri mesece ječe obsojena. Jare pa je bil oproščen.

Hudi časi so nastopili za ljubljanske ciparje in druge tičarje. Ker je novi zakon za varstvo živali že stopil v veljavo, so začele oblasti prav pridno in temeljito preganjati tičarje po mestnem logu. Pri tem se je zaplenilo v dveh dneh več sto cip in drugih ptic, katere so tičarji na limanice ujeli. Podoba je, da bodo pravi tičarji v kratkem izginili s površja.

Rezne stvari.

* Ruski vohuni. V Katovicu so aretirale nemške oblasti 40 ruskih vohunov, ki so bili baže v službi »Ohrane«.

* Mlad morilec usmrčen. V sredo je bil v Hamburgu obesen 19letni tiskarski vajenec Deneker, ki je lansko leto umoril svoje starše in svojega brata. Veliki vojvoda Oldenburski ga ni hotel pomilostiti.

* Aretovana zdravnik. V Neapolju je policija aretovala dva zdravnik, ki sta izdelovala ter uporabljala pod označbo 606 neko sredstvo, ki naj bi bilo izvrstno zdravilo proti sifilitični bolezni. Zagovarjati se bodebota morala zaradi goljufije.

* Vlomi. V trgovino zlatarja Pimma v Hamburgu so prišli ponoči neznani tatovi, ki so odnesli za 100.000 do 200.000 mark v denarju in zlatini. Tatovi so prišli v prodajalno s prvega nadstropja, kjer so raztrgali tla ter se po vrvi spustili v prodajalno. Dozdeva se, da je med tatovi nek Anglež, ki je prejšnji večer kupoval neke stvari v trgovini.

* Ustanova za žurnaliste. Budimpeštansko društvo žurnalistov je daloustanove, katere je ustanovilo naučno ministrstvo, dvema žurnalistoma. Eden od teh dveh pojde v Lipsko poslušat na vsenčističen predavanja narodnega gospodarja Sombarda. Drugi pojde pa v Bukarešto, na Dunaj, Berlin in Pariz, da tam preštudira razmere tam bivajočih Madžarov.

* Ruski pisatelj pri laškem kralju. Pred nedavnim časom je šel ruski pesnik Gorkij z otoka Capri, kjer zdaj biva, v Neapolj. Ogledoval si je mesto ter se ustavil pred kraljevo palačo. Tam je stala straža. Kralj je bil v mestu. Gorkij stopi k vojaku in ga vpraša, ali bi smel ogledati si palačo. Vojak mu odgovori, da ne. Gorkij noče oditi, vzame vizitko ter jo pošlje častniku, ki ima službo. Čez nekoliko minut pride po stopnicah gospod srednje velikosti in gre direktno h Gorkemu, kateremu prijazen reče: »Prosim vstopite! Ali ste gospod Gorkij? Pokažem Vam palačo.« — »S kom imam čast govoriti?« vpraša pisatelj. »Moje ime je Viktor Emanuel tretji.« — Šele zdaj je v civilisti spoznal Gorkij kralja, katerega je poznal s slik samo v vojaški obleki. Kralj je pisatelju pokazal celo palačo, peljal ga je celo v kuhinjo. Naposled ga je povabil v svojo delavnico. Govorila sta o literaturi. Kralj se je zanimal za Ruse. Pokazal je, da pozna Tolstega, Turgenjeva, Andrejeva in tudi nekatera Gorkijeva dela je imel v laškem prevodu v svoji knjižnici. Prečital mu je iz njih par odstavkov. Govorila sta na to o socializmu. Kralj je trdil o sebi, da je socialist. »Toda moj socializem,« je dodal, »ne gre tako daleč kakor večine živečih socialistov.« Država se namreč ne more posvetiti izključno gospodarski plati življenja in ne sme zastopati samo gospodarskega sestava. Edino, kar mora biti popolnoma v rokah države, je vzgoja. — Kralj je pokadil z Gorkijem duhtečo »smodko miru«. In ko sta pokadila, ga je spremlil zopet čez stopnice do vrat.

* Nekaj o srečkah. Kakor so že listi poročali, so bile nedavno izrečane srečke razstavne loterije v Bruslju. V naslednjih dneh so drli srečni ljudje, katerih srečke so bile vlečene, v urad, ki je razdal dobitek. Skoro vsi so prišli, samo lastnik glavnega dobitka v znesku 200.000 frankov se ni zgasil. Minil je teden za tednom in razstavni odbor se je že veselil, da mu ne bo treba izplačati glavnega dobitka. Toda odbor se je prekmalu veselil. Vest o izgubljeni srečki in njenem lastniku se je razširila po celi deželi. Delavci v nekem rudniku so se spomnili, da je njihov tovarš, ki ga je pred tedni v rudniku ubilo, kupil nekaj pred svojo smrtjo srečko razstavne loterije. — Kaj, če bi imel srečko v obleki, v kateri so ga zakopali? Rudarjev oče je bil prepričan, da ne more biti drugače. Zahteval je, da se njegovega sina izkoplje, kar je oblast tudi dovolila. In res, v žepu svojega telovnika je imel ponesrečeni rudar srečko z glavnim dobikom. — Znano je pa še več drugih zanimivih dogodkov z velikimi dobikmi. Tako poroča z ozirrom na dogodek v Bruslju nek angleški list o nesreči, ki jo je imel nek mali trgovec v Londonu. Dotični trgovec je s svojim prihranjenim denarjem kupil štiri srečke, ki so bile označene z zaporednimi številkami. Trgovec je smatral to za nesrečo, zato je zamenjal eno srečko z drugo. To svoje dejanje je pa nesrečni trgovec obžaloval ves čas svojega življenja, kajti ravno zamenjana srečka je zadela glavni dobitek v znesku 400 tisoč mark. — Bolj srečna je bila neka francoska kantinerka. Nekega dne je sklenila, da bo poskusila svojo srečo z nakupom srečk. Kupila je tri srečke neke velike loterije. Ponudile so se ji številke 2171, 2172 in 2173. Ker pa smatrajo Francozi številko 3 za nesrečno, ni hotela žena sprejeti srečke s številko 2173, marveč si je izbrala številko 2174. In ravno te

številke se je držala sreča, kajti zadela je glavni dobitek. Kantinerka se je lepo zahvalila za kantino, kajti zdaj ji ni bilo treba več poslušati vojaških dovtipov. — Zelo čuden je slučaj nekega mehanika iz Corune, ki ni mogel tri noči spati, misleč, da mu nekdo šepeta številko 125.869. To je tako vplivalo nanj, da je tedne in tedne iskal srečke z označeno številko. Končno jo je vendarle zasledil, ko jo je ravno nekdo prinesel v trafiko, ter zahteval mesto nje drugo srečko. Nekaj dni potem je zadel s svojo srečko glavni dobitek. Kmalu nato se je dogodil zanimiv slučaj pri zrebanju španskih loterijskih srečk. Reven delavec, ki je lepil nekega jutra lepake po Madridu, je opazil, da je neki dami spodrsnilo, vsled česar je padla. Vrgel je čopič in lepake na stran, ter skočil h gospe, da ji pomaga na noge; pričakoval je pač, da bo dobil kak mal denar. »Nimam denarja pri sebi,« reče stara dama, »ampak tukaj imam srečko, ki naj vam pomaga do sreče. Bila je desetinka srečke velike božične loterije, ki je prinesla revnemu plakaterju srečo v hišo. Srečka je zadela glavni dobitek, od katerega je pripadlo na desetinko srečke približno naših 160.000 K.

* Cement v Ameriki. Cement je moderno sredstvo za stavbe in se ga porabi vedno več na svetu. Leta 1908 so porabili v Zedinjenih državah 52 milijonov, 910 tisoč 925 sodov cementa, kateri je vrgel 44 in pol milijona dolarjev, toda že leto kasneje se je porabilo nad 64 milijonov sodov vrednih 51 milijonov dolarjev. Leta 1908 je bila povprečna cena cementa 85, leta 1909 pa 81 ct. za sodček cementa. Vseh tovarn za cement je bilo 103. Cement se je silno pocenil v zadnjih tridesetih letih. Leta 1880 je bilo treba plačati za sodček cementa tri dolare, danes se prodaja po osemdeset centov. Cementa se je malo izvažalo. Ker so pa Zedinjene države skoro najbogatejše na zalogah cementa, je gotovo, da bode ta industrija napredovala.

* Devet ur napravljenih v eni uri. Priznati se mora nekaj Američanom: z delitvijo dela so dosegli, da se izdela veliko več, kakor se je izdela nekdanj. Velik napredek je na vseh poljih, zlasti pa pri žepnih urah. Iznašli so se stroji, kateri omogočijo, da se zamore napraviti popolnoma od začetka v eni uri nič manj kakor devet žepnih ur. Hitrost, s katero delajo posamezni stroji, je res nekaj posebnega. Iz velikih kosov medenine napravi samo en stroj v teku dne deset tisoč skoro napravljenih koles. Delavci izvirajo v plošče luknice tako hitro, da jih komaj dohajaš s stetjem. Žice iz medenine gredo zopet v stroj, ki reže, obrača in privija na vsako stran po en vijak in napravi popolnoma na ta način dva tisoč koles. Vijaki, katere se rabi, so tako majhni, da jih spraviš na stotine v en naprstnik. In potem pridejo še drugi stroji, kateri vsi delajo izvanredno hitro. Stroj, ki napravi zobčke, jih napravi naenkrat pri dvanajstih kolesih. In vsak strojček izdela na dan tisoč dvesto koles.

Telefonska in brzojavna poročila.

Zmaga naprednjakov pri obč. volitvah v Prvačini.

Prvačina, 20. oktobra. Pri občinskih volitvah v vseh treh razredih naprednjaki sijajno zmagali.

Delegacijsko zasedanje. Iz seje ogrskega delegacijskega mornariškega odseka.

S. — Dunaj, 20. oktobra. Danes ob 10. dopoldne je imel mornariški odsek ogrske delegacije sejo. Referent Rosenberg je kritiziral nejasnost v mornariškem proračunu za l. 1910, ki obstoja v tem, da je ustavila mornariška uprava premajhne zneske. Redne potrebščine mornariške uprave znašajo faktično 84.800.000 kron, ne pa 66.800.000 K, kakor stoji v proračunu. Ker mornariška uprava ni predložila nikakih podatkov in podrobnosti o načrtih avstrijske vojne uprave za bodočnost, vpraša referent mornarskega komandanta grofa Montecuccija, kakšni so ti načrti mornariške uprave, oziroma, kaj je pred vsem z onima dvema dreadnoughtoma, ki jih stavi »Stabilimento tecnico« v Trstu. Referent Rosenberg poudarja pri tem, da bode mogla ogrska delegacija dovoliti kredit in potrditi proračun le tedaj, če bo zajamčeno, da se bo pri naročilih za nove vojaške potrebščine oziralo tudi na ogrsko industrijo v polni meri. Nato je govoril mornariški poveljnik grof Montecuccili, ki je v svojem govoru poudarjal, da mu je »Stabilimento tecnico« v Trstu stavilo lansko leto meseca julija predlog, da zgradi na lastni riziko dve novi veliki bojni ladji. Grof Montecuccili je bil s predlogom »Stabilimento tecnico« zadovoljen, ker upa, da bode avstrijske delegacije naknadno dovolile za te ladje potrebni kredit in ker to ni bil za drža-

vo nikak riziko. Mornarični poveljnik grof Montecuccili poudarja za tem še, da bo natančen referat za bodoči mornariški program predložil še le delegacijam za leto 1911, ter bodo v tem programu navedene vse podrobnosti, ki so v zvezi z mornaričnim proračunom, kateri stremi za zvišanjem avstrijskega mornariškega parka. Mornariški poveljnik grof Montecuccili se peča nato s proračunom mornariške uprave za leto 1910, ki je po njegovem mnenju popolnoma normalen, ker so redni izdatki le za 2 milijona višji, kakor lansko leto, izredni pa tudi samo za poldrug milijon kron. Seveda je v proračun sprejetih onih 54 milijonov kron, ki so bili potrebni ob času aneksijske krize.

Odstop vojnega ministra Schön-aicha.

S. — Dunaj, 20. oktobra. Vesti o demisiji skupnega vojnega ministra Schön-aicha so se danes zopet ponovile. »Reichspost« prinaša očitno inspirirano notico, v kateri našteva, da ima Schön-aich že 48 službenih let, da se je v zadnjem času vidno postaral, da je sploh najstarejši general v avstrijski armadi in da bi torej ne bilo čudno, če bi si zaželel miru in pokoja.

Sklicanje državnega zbora.

S. — Dunaj, 20. oktobra. V poljskih krogih se zatrjuje, da bo državni zbor sklican šele 22. novembra.

Vprašanje srbskega prestolonasledstva.

S. — Dunaj, 20. oktobra. »Süd-slawische Korrespondenz« poroča iz Belgrada, da se v političnih krogih razmotriva vprašanje nasledstva na srbskem kraljevskem prestolu za slučaj, ako bi prestolonaslednik Aleksander umrl. Princ Juri se je za vedno odpovedal prestolu, torej nikakor ne pride več v poštev. Pride torej v tem slučaju v poštev edinole sin Arzena Karagjorgjevića Pavel, katerega se odgaja na belgradskem dvoru.

Spremembe v ogrski delegaciji.

O. — Dunaj, 20. oktobra. Knez Esterhazy je kot član ogrske delegacije odložil svoj mandat. Na njegovo mesto pride kot namestnik hrvaški delegat sekijski šef Chavrak.

Kolera.

B. — Budimpešta, 20. oktobra. Včeraj ste oboleli na Ogrskem za kolero dve osebi in dve umrli.

Bolezen srbskega prestolonaslednika Aleksandra.

M. — Belgrad, 20. oktobra. Po vsej Srbiji vlada veliko vznemirjenje za življenje prestolonaslednika Aleksandra. Posebno kralj Peter je popolnoma deprimiran. Princ Juri ostaja cele dni ob postelji bolnega brata. Snoči je prišel v Belgrad dunajski prof. Chvostek, ki se je takoj odpeljal v konak in imel tam dolgo konferenco z drugimi zdravniki ter nato preiskal bolnika. — O polnoči je bil izdan oficijalni buletin, kateri pravi, da je stanje prestolonaslednika menjajoče, da je pacient od časa do časa nezavesten, da pulz ni stabilen, ker znaša od 96—108, temperatura pa 39° 6' C.

O. — Belgrad, 20. oktobra. Ob 8. zjutraj je bil izdan o prestolonasledniku bolezni buletin, ki konstatira, da je prestolonaslednik časih pri zavesti, da je dihanje 38, temperatura 39° 4' C, pulz 108 in da so pluća nalahko iritirana, moči prestolonaslednikove pa da so zadovoljive.

Demonstracije v Raveni.

M. — Rim, 20. oktobra. V Raveni je prišlo včeraj do velikih demonstracij proti draginji živil. 800 socialistov je demonstriralo. Intervenirala je žandarmerija, ki je morala rabiti orožje. Položaj je jako kritičen.

Ministrska kriza v novi portugalski republiki.

M. — Lisabona, 20. oktobra. Vesti hočejo vedeti, da podajo finančni in vojni minister nove provizorične portugalske republikanske vlade v kratkem demisijo. — Ravnotež državnega denarnega zaklada se je ustrelil, ker je vlada nameravala njegovo poslovanje podvreči strogi kontroli.

Sestanek ruskega carja z nemškim cesarjem.

M. — Berlin, 20. oktobra. Ruski car Nikolaj pride 4. novembra v Potsdam na obisk k nemškemu cesarju in zapusti 5. novembra Potsdam.

Portugalski kralj Manuel in njegova mati na Angleškem.

M. — London, 20. oktobra. Portugalski kralj Manuel in kraljicamati Amelija sta prišla v grad Wootton Bassett. Kralj Manuel je zelo upadel.

Vihar v zahodni Indiji.

B. — Havana, 20. oktobra. Vedno nova poročila prihajajo, kako strahovito škodo je napravil orkan v zahodni Indiji. V provinci Pinar del Rio znaša škoda mnogo milijonov dolarjev. Ves tobačni pridelek je uničen. Mnogo mest je silno trpe-lo.

